

Informator

o egzaminie eksternistycznym przeprowadzanym
od sesji jesiennej 2020 r. do sesji zimowej 2022 r.
z zakresu wymagań określonych w podstawie programowej
kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia

Wiedza o społeczeństwie

Informator opracowany przez Centralną Komisję Egzaminacyjną
we współpracy z okręgowymi komisjami egzaminacyjnymi
w Gdańsku, Jaworznie, Krakowie, Łodzi,
Łomży, Poznaniu, Warszawie i Wrocławiu

Warszawa 2018

WYMAGANIA EGZAMINACYJNE Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE

WYMAGANIA OGÓLNE

I. Wykorzystanie i tworzenie informacji.

Zdający znajduje i wykorzystuje informacje na temat sposobu, w jaki prawo reguluje życie obywateli; wyraża własne zdanie w wybranych sprawach na różnych forach publicznych i uzasadnia je; jest otwarty na odmienne poglądy; gromadzi i wykorzystuje informacje potrzebne do zaplanowania dalszej nauki i kariery zawodowej.

II. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów.

Zdający rozpoznaje prawne aspekty codziennych problemów życiowych i szuka ich rozwiązania.

III. Współdziałanie w sprawach publicznych.

Zdający współpracuje z innymi – planuje, dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich; sprawnie korzysta z procedur i możliwości, jakie stwarzają obywatelom instytucje życia publicznego; zna i stosuje zasady samoorganizacji i samopomocy.

IV. Znajomość zasad i procedur demokracji.

Zdający wyjaśnia znaczenie prawa dla funkcjonowania demokratycznego państwa i rozpoznaje przypadki jego łamania.

V. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.

Zdający opisuje sposób i zakres działania organów władzy sądowniczej oraz organów ścigania w Rzeczypospolitej Polskiej.

VI. Znajomość praw człowieka i sposobów ich ochrony.

Zdający wyjaśnia podstawowe prawa człowieka, rozpoznaje przypadki ich naruszania i wie, jak można je chronić.

WYMAGANIA SZCZEGÓLNE

1. Obywatel w urzędzie. Zdający:

- 1) wyjaśnia, jak nabywa się obywatelstwo polskie i unijne;
- 2) ustala, w jakim urzędzie i w jaki sposób uzyskuje się dowód osobisty, paszport, prawo jazdy, jak rejestruje się motocykl i samochód;
- 3) podaje formalne warunki, jakie spełnić musi obywatel, by wziąć udział w wyborach;
- 4) uzyskuje informację publiczną na zadany temat w odpowiednim urzędzie;
- 5) wyjaśnia, co może zrobić obywatel, gdy nie zgadza się z decyzją urzędu;
- 6) sporządza urzędowy wniosek, skargę i odwołanie.

2. Prawo i sądy. Zdający:

- 1) wyjaśnia, co to jest prawo i czym różnią się normy prawne od norm religijnych, moralnych i obyczajowych;
- 2) wymienia podstawowe zasady prawa (prawo nie działa wstecz, domniemanie niewinności, nie ma winy bez prawa, nieznanostwo prawa szkodzi) i wyjaśnia konsekwencje ich łamania;
- 3) wymienia źródła prawa; znajduje wskazany akt prawny i interpretuje proste przepisy prawne;
- 4) wyjaśnia różnice między prawem cywilnym, karnym i administracyjnym; wskazuje, w jakim kodeksie można znaleźć przepisy dotyczące konkretnej sprawy;

- 5) uzasadnia potrzebę niezależności i niezawisłości sędziów;
- 6) przedstawia uczestników i przebieg procesu sądowego: cywilnego i karnego; uzasadnia znaczenie mediacji;
- 7) wymienia główne prawa, jakie przysługują ofierze, sprawcy i świadkowi przestępstwa;
- 8) pisze pozew w wybranej sprawie cywilnej i zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa (według wzoru).

3. Bezpieczeństwo. Zdający:

- 1) charakteryzuje najważniejsze zadania prokuratury i policji;
- 2) przedstawia uprawnienia policjantów i innych służb porządkowych; rozpoznaje przejawy ich naruszania;
- 3) nawiązuje kontakt (osobisty, telefoniczny lub mailowy) z funkcjonariuszem policji (np. dzielnicowym) i na podstawie uzyskanych informacji sporządza notatkę lub wykres dotyczący przestępczości w swojej okolicy;
- 4) wymienia przestępstwa, których ofiarą najczęściej padają młodzi ludzie; wie, jak można próbować ich uniknąć i przestrzega zasad bezpiecznego zachowania się w sytuacji zagrożenia;
- 5) przedstawia przepisy prawne dotyczące sprzedaży i konsumpcji alkoholu, papierosów i narkotyków i wskazuje na konsekwencje ich łamania.

4. Edukacja i praca w Polsce i Unii Europejskiej. Zdający:

- 1) wymienia prawa i obowiązki ucznia; wyszukuje gwarantujące je przepisy prawa oświatowego (np. w ustawie, statucie szkoły) oraz przepisy zawarte w innych aktach prawnych (np. w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej);
- 2) rozpoznaje przypadki naruszania praw ucznia;
- 3) omawia na wybranych przykładach zasady przyjmowania do szkół wyższych;
- 4) przedstawia warunki podejmowania przez Polaków nauki w Unii Europejskiej oraz wyszukuje informacje na ten temat odnoszące się do wybranego państwa;
- 5) wyjaśnia, co wynika z wejścia Polski do strefy Schengen; zna zasady bezpiecznego podróżowania po Europie i świecie (unikanie ryzyka, postępowanie w razie kradzieży lub wypadku, możliwości uzyskania pomocy, w tym opieki zdrowotnej);
- 6) omawia ogólne zasady podejmowania pracy i zakładania własnych przedsiębiorstw w Unii Europejskiej (na podstawie informacji z Internetu); sporządza Europass-CV.

5. Prawa człowieka. Zdający:

- 1) przedstawia krótko historię praw człowieka i ich generacje; wymienia najważniejsze dokumenty z tym związane;
- 2) wymienia podstawowe prawa i wolności człowieka; wyjaśnia, co oznacza, że są one powszechne, przyrodzone i niezbywalne;
- 3) podaje najważniejsze postanowienia Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Konwencji o Prawach Dziecka;
- 4) znajduje w środkach masowego przekazu (w tym w Internecie) informacje o przypadkach łamania praw człowieka na świecie;
- 5) bierze udział w debacie (np. internetowej) na temat wolności słowa lub innych praw i wolności;
- 6) wyjaśnia, na czym polegają: prawo do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych i prawa obywatela w kontaktach z mediami.

6. Ochrona praw i wolności. Zdający:

- 1) przedstawia główne środki ochrony praw i wolności w Polsce;
- 2) opisuje sposób działania Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka; pisze prostą skargę do jednego z nich (według wzoru);
- 3) uzasadnia znaczenie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu;

- 4) przedstawia na przykładach działania podejmowane przez ludzi i organizacje pozarządowe broniące praw człowieka; w miarę swoich możliwości włącza się w wybrane działania (np. podpisuje apel, prowadzi zbiórkę darów);
- 5) rozpoznaje przejawy rasizmu, szowinizmu, antysemityzmu i ksenofobii; uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się im oraz przedstawia możliwości zaangażowania się w wybrane działania na rzecz równości i tolerancji;
- 6) znajduje informacje o naruszaniu praw człowieka w wybranej dziedzinie (np. prawa kobiet, prawa dziecka, wolność wyznania, prawo do edukacji, prawa humanitarne) i projektuje działania, które mogą temu zaradzić.

CHARAKTERYSTYKA ARKUSZA EGZAMINACYJNEGO

Zadania zamieszczone w arkuszu egzaminacyjnym z wiedzy o społeczeństwie dotyczą: kwestii obywatelstwa, udziału w wyborach i załatwiania spraw urzędowych, zasad i procedur prawnych typowych dla demokratycznego państwa prawnego, kwestii organów ochrony prawa, władzy sądowniczej i organów stojących na straży bezpieczeństwa w Rzeczypospolitej Polskiej, kwestii podejmowania zatrudnienia i nauki w Unii Europejskiej a także praw człowieka i sposobów ich ochrony. Arkusz sprawdza także umiejętności w zakresie wykorzystania i tworzenia informacji, rozpoznawania i rozwiązywania problemów i – w możliwym w warunkach egzaminu zakresie – współdziałania w sprawach publicznych.

Arkusz zawiera zadania w formie zamkniętej (np. wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz, na dobieranie) oraz otwartej, wymagającej od zdającego albo podania nazw czy wyjaśnienia kwestii, albo stworzenia rozszerzonej wypowiedzi.

Zadania zamieszczone w arkuszu egzaminacyjnym odnoszą się do różnorodnych materiałów źródłowych. Obudowę zadań stanowią mogą: teksty normatywne (np. źródła prawa powszechnie obowiązującego w Polsce), teksty narracyjne (np. opracowania popularnonaukowe, teksty publicystyczne), źródła ikonograficzne (np. mapy, schematy, zdjęcia, plakaty, rysunki satyryczne), źródła statystyczne (np. tabele, wykresy, diagramy).

W arkuszu egzaminacyjnym obok numeru każdego zadania podana jest maksymalna liczba punktów, którą można uzyskać za jego poprawne rozwiązanie.

PRZYKŁADOWY ARKUSZ EGZAMINACYJNY

Przykładowy arkusz egzaminacyjny zawiera instrukcję dla zdającego oraz zestaw zadań egzaminacyjnych. Przykładowe rozwiązania zadań zamieszczonych w arkuszu znajdują się na końcu tej części informatora.

Arkuszy zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

Układ graficzny
© CKE 2013

PESEL (wpisuje zdający)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

BWO–A1–203

EGZAMIN EKSTERNISTYCZNY Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE

BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA

Czas pracy: 120 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 16 stron (zadania 1–29). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Rozwiązania zadań zamieść w miejscu na to przeznaczonym.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
6. Na karcie punktowania wpisz swój PESEL. Zamaluj pola odpowiadające cyfrom numeru PESEL. Błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz właściwe. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
7. Pamiętaj, że w przypadku stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań egzaminacyjnych lub zakłócania prawidłowego przebiegu egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym osobom zdającym, przewodniczący zespołu nadzorującego przerywa i unieważnia egzamin eksternistyczny.

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie wszystkich zadań można otrzymać łącznie **40 punktów**.

Zadanie 1. (0–1)

Przepis prawny dotyczący obywatelstwa Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 4. Osoba przybywająca do Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy krajowej w celu repatriacji nabywa obywatelstwo polskie [...] z dniem przekroczenia granicy Rzeczypospolitej Polskiej.

Ustawa z 9 listopada 2000 r. [...], Dz.U. 2000, nr 106, poz. 1118, z późn. zm.

Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

Przytoczony przepis prawny dotyczy nabywania obywatelstwa polskiego przez Polaków – dotychczasowych obywateli państw powstałych po upadku ZSRR.	P	F
Osobie, o której traktuje przytoczony przepis prawny, obywatelstwo polskie nadaje Prezydent RP.	P	F

Zadanie 2. (0–2)

Fragment jednego z traktatów

Jego Królewska Mość Król Belgów, Jej Królewska Mość Królowa Danii, Prezydent Republiki Federalnej Niemiec, Prezydent Irlandii, Prezydent Republiki Greckiej, Jego Królewska Mość Król Hiszpanii, Prezydent Republiki Francuskiej, Prezydent Republiki Włoskiej, Jego Królewska Wysokość Wielki Książę Luksemburga, Jej Królewska Mość Królowa Niderlandów, Prezydent Republiki Portugalskiej, Jej Królewska Mość Królowa Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej *[wymieniono wszystkie głowy państw podpisujących traktat]* [...]

Zdecydowani ustanowić wspólne obywatelstwo dla obywateli swych krajów [...]

oide.sejm.gov.pl

2.1. Podaj nazwę obywatelstwa, które wprowadzono w cytowanym powyżej traktacie.

.....

2.2. Zaznacz nazwę traktatu, z którego pochodzi powyższy fragment.

- A. traktat rzymski o EWG podpisany w 1957 r.
- B. traktat z Maastricht podpisany w 1992 r.
- C. traktat z Nicei podpisany w 2001 r.
- D. traktat z Lizbony podpisany w 2007 r.

Zadanie 3. (0–1)

O zakupie samochodu

Pan Jan Kowalski, mieszkaniec Radziłowa (województwo podlaskie, powiat grajewski, gmina wiejska Radziłów), kupił samochód osobowy w Białymstoku.

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Jan Kowalski powinien złożyć wniosek o rejestrację samochodu w

- A. Urządzie Marszałkowskim Województwa Podlaskiego w Białymstoku.
- B. Podlaskim Urzędzie Wojewódzkim w Białymstoku.
- C. Starostwie Powiatowym w Grajewie.
- D. Urzędzie Gminy w Radziłowie.

Zadanie 4. (0–1)

Fragmencj wniosku urzędowego

<p>21. ADNOTACJE URZĘDOWE</p> <p>☐ Paszport ☐ Paszport tymczasowy wydać:</p> <p>Seria nr</p> <p>.....</p> <p>(data wystawienia) (data ważności)</p> <p>.....</p> <p>(podpis i pieczęć akceptującego wydanie)</p> <hr/> <p>22. Paszport/paszport tymczasowy/ serii nr</p> <p>wydany przez</p> <p>ważny do dnia anulowano</p> <p>z powodu</p> <p>i pozostawiono wnioskodawcy.</p> <p>.....</p> <p>(data i podpis osoby odbierającej anulowany paszport)</p> <hr/> <p>23.</p> <p>(podpis i pieczęć wydającego paszport)</p> <p>.....</p> <p>(data i czytelny podpis osoby odbierającej paszport)</p>	<p>WNIOSEK O WYDANIE DOKUMENTU PASZPORTOWEGO</p> <p>1.</p> <p>(nazwisko)</p> <p>.....</p> <p>(nazwisko rodowe i inne w przypadku zmiany)</p> <p>2.</p> <p>(imię)</p> <p>3.</p> <p>(imię rodziców, nazwisko rodowe matki)</p> <p>4.</p> <p>(data i miejsce urodzenia)</p> <p>5.</p> <p>(obywatelstwo)</p> <p>6.</p> <p>(dokładny adres miejsca stałego pobytu,</p> <p>województwo, nr telefonu)</p> <p>7.</p> <p>(poprzednie miejsca stałego pobytu)^{*)}</p> <p>.....</p> <p>8.</p> <table border="1" style="width: 100%; height: 20px; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 12.5%;"></td> <td style="width: 12.5%;"></td> <td style="width: 12.5%;"></td> <td style="width: 12.5%;"></td> <td style="width: 12.5%;"></td> <td style="width: 12.5%;"></td> <td style="width: 12.5%;"></td> <td style="width: 12.5%;"></td> <td style="width: 12.5%;"></td> <td style="width: 12.5%;"></td> </tr> </table> <p>(nr Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności PESEL)</p>										

Na podstawie: bip.mswia.gov.pl

Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

Dokument wydawany na podstawie przedstawionego wniosku ważny jest bezterminowo.	P	F
W pozycji 8. należy wpisać swój numer w Powszechnym Elektronicznym Systemie Ewidencji Ludności.	P	F

Zadanie 5. (0–2)

Fragment decyzji wydanej w wyniku złożenia odwołania

SKO-PW-[...]-19/14

Nowy Sącz, dn. 2.06.2014 r.

Decyzja

Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Nowym Sączu po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 2.06.2014 r. w Nowym Sączu odwołania Leonii Nowak z dnia 8 kwietnia 2014 r. od decyzji Burmistrza Nowego Targu z dnia 25 marca 2014 r., działając na podstawie art. 7 i art. 10 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks ...

postanawia:

uchylić zaskarżoną decyzję w całości i przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia organowi I instancji.

Na podstawie: www.gorliceiokolice.eu

5.1. Podaj nazwę organu administracji, który ponownie rozpatrzy wskazaną sprawę.

.....

5.2. Podaj nazwę kodeksu obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie którego wydano wskazaną decyzję.

.....

Zadanie 6. (0–3)

Przepisy wyborcze obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej

Fragment A. Wybory [...] są powszechne, równe i bezpośrednie oraz odbywają się w głosowaniu tajnym. [...] Jeżeli w wyborach [...] żaden z kandydatów [...] nie uzyskał więcej niż połowy ważnie oddanych głosów, czternastego dnia po pierwszym głosowaniu przeprowadza się ponowne głosowanie. [...] W ponownym głosowaniu wyboru dokonuje się spośród dwóch kandydatów, którzy w pierwszym głosowaniu otrzymali największą liczbę głosów. Prawo wybieralności [...] ma obywatel polski, który najpóźniej w dniu wyborów kończy 35 lat [...].

Fragment B. Wybory [...] są powszechne, bezpośrednie i odbywają się w głosowaniu tajnym. [...] W celu przeprowadzenia wyborów [...] tworzy się jednomandatowe okręgi wyborcze. [...] Za wybranego [...] w danym okręgu wyborczym uważa się tego kandydata, który otrzymał najwięcej oddanych głosów ważnych. Prawo wybieralności [...] ma obywatel polski mający prawo wybierania w tych wyborach, który najpóźniej w dniu wyborów kończy 30 lat [...].

Ustawa z 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy, Dz.U. 2011, nr 21, poz. 112, z późn. zm.

6.1. Do każdego podanego fragmentu dopisz nazwę centralnego organu władzy Rzeczypospolitej Polskiej, który wybierany jest w sposób wskazany w danym fragmencie.

Fragment A –

Fragment B –

6.2. Zaznacz prawidłowe dokończenie zdania.

Ostatnie zdanie w każdym z fragmentów dotyczy

- A. cenzusu wieku przy biernym prawie wyborczym.
- B. cenzusu wieku przy czynnym prawie wyborczym.
- C. cenzusu domicylu przy biernym prawie wyborczym.
- D. cenzusu domicylu przy czynnym prawie wyborczym.

Zadanie 7. (0–2)

Logotyp BIP

www.bip.gov.pl

7.1. Rozwiń skrótowiec widniejący na przedstawionym logotypie.

.....

7.2. Zaznacz prawidłowe dokończenie zdania.

Publikacje BIP są jedną z form realizacji prawa do

- A. ochrony prawnej życia prywatnego.
- B. wolności wyrażania swoich poglądów.
- C. składania skarg w interesie publicznym.
- D. dostępu do informacji o działalności organów władzy publicznej.

Zadanie 8. (0–2)

Fragment aktu prawnego Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego RP

Na podstawie [...] *Ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym* [...] zarządza się, co następuje: [...]

§ 17.1. Kierunki studiów: lekarski, lekarsko-dentystyczny, analityka medyczna, farmacja, fizjoterapia, weterynaria, prawo i prawo kanoniczne są prowadzone jako jednolite studia magisterskie.

Dz.U. 2016, poz. 1596.

8.1. Zaznacz nazwę typu aktu prawnego, z którego pochodzi przytoczony przepis prawny.

- A. ustawa
- B. zarządzenie
- C. rozporządzenie
- D. rozporządzenie z mocą ustawy

8.2. Uzasadnij, że studenci kierunków wymienionych w przytoczonym przepisie prawnym, kończąc wskazane studia, nie uzyskują tytułu zawodowego licencjata, inżyniera lub tytułu równorzędnego.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 9. (0–2)

Przepis prawny z kodeksu obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej

Odpowiedzialności karnej podlega ten tylko, kto popełnia czyn zabroniony pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia.

Dz.U. 1997, nr 88, poz. 553, z późn. zm.

9.1. Podaj nazwę zasady prawnej unormowanej w przytoczonym przepisie prawnym.

.....

9.2. Podaj nazwę kodeksu, w którym został zamieszczony przytoczony przepis prawny.

.....

Zadanie 10. (0–2)

Wynagrodzenie z tytułu umowy zlecenia – przypadek kwoty brutto 1000 złotych

Wynagrodzenie do wypłaty (netto), gdy należy odprowadzić wszystkie składki na ubezpieczenie, oblicza się zgodnie z poniższymi krokami:

KROK 1. Obliczenie składek ZUS od kwoty brutto:

składka emerytalna: 9,76% x kwota brutto + składka rentowa: 1,5% x kwota brutto + dobrowolna składka chorobowa: 2,45% x kwota brutto

$$9,76 \times 1000 \text{ zł} + 1,5\% \times 1000 \text{ zł} + 2,45\% \times 1000 \text{ zł} = 97,60 \text{ zł} + 15,00 \text{ zł} + 24,50 \text{ zł} = 137,10 \text{ zł}$$

Zleceniodawca nie opłaca składki na Fundusz Pracy za zleceniobiorcę, bo podstawa wymiaru składek w przeliczeniu na okres miesiąca jest niższa niż płaca minimalna.

KROK 2. Obliczenie kosztów uzyskania przychodu:

20% z różnicy między kwotą brutto pomniejszoną o sumę składek z kroku 1.

$$(1000 \text{ zł} - 137,10 \text{ zł}) \times 20\% = 862,90 \text{ zł} \times 20\% = 172,58 \text{ zł}$$

KROK 3. Obliczenie składek na ubezpieczenie zdrowotne:

A. (kwota brutto – suma składek z kroku 1.) x 9%

$$(1000 \text{ zł} - 137,10 \text{ zł}) \times 9\% = 862,90 \text{ zł} \times 9\% = 77,66 \text{ zł}$$

B. (kwota brutto – suma składek z kroku 1.) x 7,75% – część składki zdrowotnej odliczana od podatku dochodowego

$$(1000 \text{ zł} - 137,10 \text{ zł}) \times 7,75\% = 862,90 \text{ zł} \times 7,75\% = 66,87 \text{ zł}$$

KROK 4. Ustalenie podstawy do opodatkowania:

kwota brutto – suma składek z kroku 1. – wynik kroku 2.; należy zaokrąglić do pełnych złotych

$$1000 \text{ zł} - 137,10 \text{ zł} - 172,58 \text{ zł} = 690,32 \text{ zł} \approx 690 \text{ zł}$$

KROK 5. Obliczenie podatku dochodowego:

wynik kroku 4. x 18% – wynik kroku 3.B.; należy zaokrąglić do pełnych złotych

$$(690 \text{ zł} \times 18\%) - 66,87 \text{ zł} = 124,20 - 66,87 = 57,33 \text{ zł} \approx 57 \text{ zł}$$

KROK 6. Kwota netto do wypłaty:

kwota brutto – suma składek z kroku 1. – wynik kroku 3.A. – wynik kroku 5.

$$1000 \text{ zł} - 137,10 \text{ zł} - 77,66 \text{ zł} - 57 \text{ zł} = 728,24 \text{ zł}$$

Na podstawie: cenabiznesu.pl

10.1. Podaj nazwę obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej kodeksu normującego typ umów, do których wyliczenie wynagrodzenia netto zaprezentowano powyżej.

.....

10.2. Oblicz wysokość podatku dochodowego, który zleceniodawca odprowadzi za zleceniobiorcę – nastoletniego studenta niezatrudnionego u zleceniodawcy, z tytułu umowy zlecenia w wysokości 2 000 zł brutto. Nie bierz pod uwagę składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11. (0–3)

Fragment pisma procesowego

Zielona Góra, 29 stycznia 2017 r.

Sąd Rejonowy w Zielonej Górze
Wydział [A. Nazwa wydziału]

..... [B. Nazwa strony]
Jan Kowalski
ul. Prosta 17, Zielona Góra

Pozwany
Andrzej Jankowski
ul. Krzywa 1, Zielona Góra

Wartość przedmiotu sporu: 50 000 zł

**[C. Nazwa pisma]
o zapłatę w postępowaniu nakazowym**

Wnoszę o:

1. Wydanie przeciwko Andrzejowi Jankowskiemu nakazu zapłaty i orzeczenie w nim, że ma zapłacić Janowi Kowalskiemu w ciągu 14 dni od dnia doręczenia nakazu 50 000 zł (pięćdziesiąt tysięcy zł) wraz z ustawowymi odsetkami od 16 października 2016 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

Jan Kowalski
[własnoręczny podpis]

Na podstawie: www.gazetalubuska.pl

Uzupełnij fragment pisma procesowego – wpisz właściwe nazwy.

Nazwa A –

Nazwa B –

Nazwa C –

Zadanie 12. (0–3)

O sposobach podejmowania przez obywatela polskiego pracy w Holandii

Podstawowa różnica polega na tym, że przy pośrednictwie pracy agencja tylko doprowadza do zawarcia umowy pomiędzy osobą chcącą podjąć pracę a pracodawcą poszukującym pracownika, zaś w przypadku pracy tymczasowej agencja sama zawiera z pracownikiem tymczasowym umowę o pracę, a następnie „użycza” takiego pracownika pracodawcy (np. firmie holenderskiej). Pamiętaj jednak, że ta sama agencja może świadczyć zarówno usługi pośrednictwa, jak i pracy tymczasowej. Kiedy korzystamy z usługi pośrednictwa pracy przez agencję działającą w Polsce, kontakt z agencją zatrudnienia w zasadzie kończy się w momencie podpisania umowy z pracodawcą.

Zgodnie z prawem UE, w przypadku „użyczenia” pracownika tymczasowego przez agencję zatrudnienia pracodawcy z innego państwa członkowskiego UE, mamy do czynienia z delegowaniem w ramach transgranicznego świadczenia usług. Agencja zatrudnienia nie może wypłacać wynagrodzenia niższego od kwot wynikających z płac minimalnych obowiązujących w Holandii. Dotyczy to też wszystkich innych warunków pracy, takich jak czas pracy, przerwy, urlopy, dodatki urlopowe itd. Odpowiedzialna jest również za odprowadzanie składek na ubezpieczenie społeczne w polskim systemie.

Na podstawie: *Wyjazdy do pracy w Holandii poprzez agencje zatrudnienia*, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2013, s. 4–5, 7.

12.1. Podaj, kto jest formalnym pracodawcą obywatela polskiego w opisanej sytuacji pracy tymczasowej.

.....

12.2. Wykaż podobieństwo i różnicę w prawach pracowniczych w obu wskazanych w tekście sposobach podejmowania przez obywatela polskiego pracy w Holandii.

Podobieństwo –

.....

.....

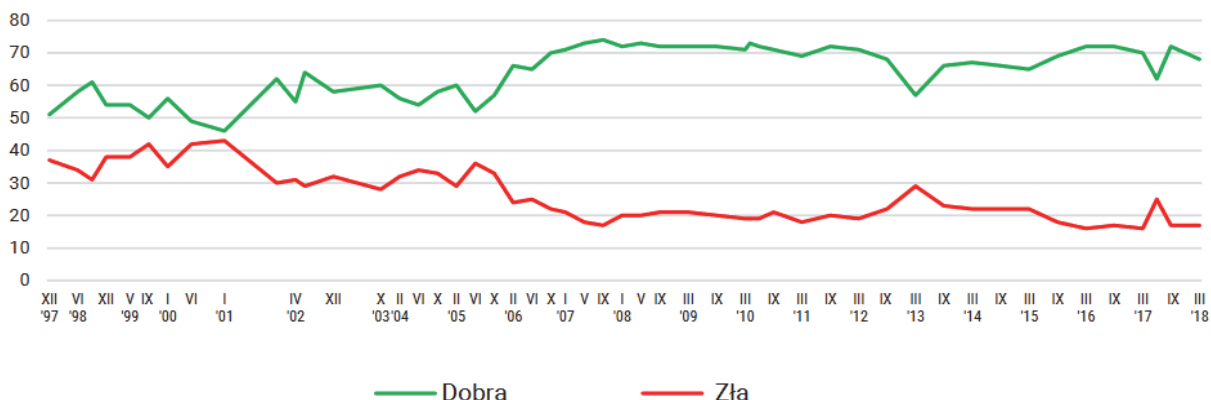
Różnica –

.....

.....

Zadanie 13. (0–1)

Wykres. Opinia społeczeństwa polskiego na temat funkcjonowania policji w latach 1997–2018 (dane w %)

Oceny działalności instytucji publicznych, Komunikat z badań CBOS nr 40/2018.

Na podstawie wykresu oceń prawdziwość poniższych informacji. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

W okresie kierowania rządem przez Ewę Kopacz i Beatę Szydło ponad 60% respondentów oceniało dobrze funkcjonowanie policji.	P	F
W okresie grudzień 1997 r. – czerwiec 1998 r. nastąpił spadek złych ocen funkcjonowania policji o 10%.	P	F

Zadanie 14. (0–2)

Przepisy *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*

Przepis 1. Nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych.

Przepis 2. Każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, określonych w ustawie.

Przepis 3. Każdemu zapewnia się wolność wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca pracy.

Dz.U. 1997, nr 78, poz. 483, z późn.zm.

Do każdego typu praw i wolności człowieka dopisz numer przepisu prawnego normującego jedno z takich praw.

Prawa osobiste – przepis

Prawa socjalne – przepis

Zadanie 15. (0–2)

Z dokumentu dotyczącego praw człowieka

Rządy Państw-Sygnatariuszy [...] zważywszy na [...], uchwaloną 10 grudnia 1948 r. przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych; [...] zdecydowane jako Rządy państw europejskich, działających w tym samym duchu i posiadających wspólne dziedzictwo ideałów i tradycji politycznych, poszanowania wolności i rządów prawa, podjąć pierwsze kroki w celu zbiorowego zagwarantowania niektórych praw wymienionych w Powszechnej Deklaracji, uzgodniły, co następuje: [...]

Art. 34. Trybunał może przyjmować skargi każdej osoby, organizacji pozarządowej lub grupy jednostek, która uważa, że stała się ofiarą naruszenia przez jedną z Wysokich Układających się Stron praw zawartych w niniejszej konwencji lub jej protokołach. [...]

35.1. Trybunał może rozpatrywać sprawę dopiero po wyczerpaniu wszystkich środków odwoławczych, przewidzianych prawem wewnętrznym, zgodnie z powszechnie uznanymi zasadami prawa międzynarodowego, i jeśli sprawa została wniesiona w ciągu sześciu miesięcy od daty podjęcia ostatecznej decyzji.

bip.ms.gov.pl

Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

Przywołany dokument to <i>Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności</i> .	P	F
Przywołany dokument został przyjęty przez Organizację Narodów Zjednoczonych.	P	F
Trybunał, o którym mowa w art. 34. i 35. dokumentu, to Europejski Trybunał Praw Człowieka.	P	F
Obywatel polski może wnieść skargę do Trybunału, o którym mowa w art. 33., 34. i 35. dokumentu.	P	F

Zadanie 16. (0–1)

Sprawa społeczności z doliny rzeki Peace – materiały internetowe Amnesty International

RDZENNA SPOŁECZNOŚĆ PEACE RIVER

KANADA

Ponad 100 lat temu prapradziadek Helen Knott podpisał porozumienie z rządem Kanady, które miało chronić sposób życia jego społeczności. Zamiast uszanować złożoną obietnicę rząd dał zielone światło dla budowy ogromnej tamy hydroelektrowni, która zagraża kulturze i stylowi życia rdzennych mieszkańców i mieszkank doliny rzeki Peace w Kolumbii Brytyjskiej.

Rdzenna społeczność regionu straciła już wiele ze swoich ziem na rzecz odwiertów gazu i ropy. Jeśli zaczną się prace nad multimiliardowym projektem tamy, stracą jeden z ostatnich obszarów, na którym ciągle mogą polować, łowić ryby i odprawiać ceremonie.

Rząd zaakceptował projekt tamy, mimo że na stałe zaszkodzi rdzennej ludności na tym obszarze.

Teraz rdzenne społeczności z West Moberly i Prophet River zwróciły się do sądu domagając się, aby kanadyjski rząd wypełnił obietnicę złożoną ponad 100 lat temu. Sąd nie wydał jeszcze wyroku, ale firma i tak zaczęła oczyszczać dolinę.

„To jest mój dom. Tutaj chcę wychować dzieci i wnuki” – powiedziała Helen Knott, aktywistka. „Co nam pozostanie?”

Wezwij władze Kanady, by zatrzymały budowę tamy.

**Napisz do Premiera
Kanady**

**Pokaż swoją solidarność
z rdzenną ludnością
Peace River**

Na podstawie: [amnesty.org.pl](https://www.amnesty.org.pl)

Zaznacz prawidłowe dokończenie zdania.

Przedstawiony materiał Amnesty International nawołuje do udziału w kampanii

- A. *Stop torturom.*
- B. *Maraton Pisania Listów.*
- C. *Moje ciało a prawa człowieka.*
- D. *UnfollowMe*, zmierzającej do ochrony prawa do prywatności.

Zadanie 17. (0–3)

Naruszenie praw człowieka

Kobieta miała być świadkiem w sądzie na rozprawie. Kiedy nie przysłała, sąd [okręgowy] ukarał ją karą 30 dni aresztu. Kiedy doprowadzono ją do zakładu karnego, złożyła ona do [tego sądu] [...] zażalenie na postanowienie o ukaraniu jej karą porządkową. Zgodnie z art. 290 § 3 k.p.k. złożenie zażalenia na postanowienie o ukaraniu karą porządkową wstrzymuje wykonanie postanowienia o aresztowaniu. Kobieta spędziła jednak w areszcie trzy tygodnie. Wtedy dopiero uchylono areszt w trybie art. 287 § 3 k.p.k., bo złożyła ona zeznania przed sądem.

Rzecznik [...] [poprosił więc przewodniczącego wydziału sądu, który wydał postanowienie o wyjaśnienia, a w swoim piśmie do prezesa sądu] zwrócił uwagę, że wstrzymanie wykonania kary aresztu nie zależy od uznania sądu. Jest ono obowiązkowe, niezależnie od okoliczności.

www.[...].gov.pl

17.1. Podaj nazwę wolności człowieka naruszonej w sytuacji wskazanej w tekście.

.....

17.2. Podaj nazwę sądu, który w przedstawionej sytuacji powinien rozpatrzyć zażalenie.

.....

17.3. Podaj pełną nazwę konstytucyjnego organu ochrony prawa, niebędącego organem wymiaru sprawiedliwości, o którego działaniach traktuje drugi akapit tekstu.

.....

Zadanie 18. (0–1)

Tabela. Wyniki badań uczniów w małopolskich gimnazjach (dane w procentach)

Czy znasz prawa dziecka i ucznia, które Ci przysługują?	Ogółem	Miejscowość			Wielkość szkoły		
		Wieś	Miasto do 25 tys. mieszkańców	Miasto powyżej 25 tys. mieszkańców	Poniżej 100 uczniów	Od 100 do 300 uczniów	Powyżej 300 uczniów
Tak, znam wszystkie albo prawie wszystkie	36	38	40	23	33	40	27
Znam, ale tylko niektóre z nich	51	48	52	67	47	48	60
Nie znam tych praw	6	5	5	7	7	5	6
Trudno powiedzieć	7	9	3	3	13	7	7

Przestrzeganie praw dziecka w oczach ucznia w szkołach podstawowych i gimnazjach Małopolski, bip.malopolska.pl

Oceń prawdziwość poniższych informacji. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

Najgorzej swoją wiedzę na temat znajomości praw dziecka i ucznia oceniają uczniowie z dużych miast.	P	F
Dane zawarte w tabeli potwierdzają, że ponad połowa uczniów nie była informowana o swoich prawach.	P	F

Zadanie 19. (0–6)

Przepisy prawne z *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*

Art. 56.

1. Cudzoziemcy mogą korzystać z prawa azylu w Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach określonych w ustawie.
2. Cudzoziemcowi, który w Rzeczypospolitej Polskiej poszukuje ochrony przed prześladowaniem, może być przyznany status uchodźcy zgodnie z wiążącymi Rzeczypospolitą Polską umowami międzynarodowymi.

Dz.U. 1997, nr 78, poz. 483, z późn.zm.

Osoby docierające nielegalnie do brzegów wyspy Kos w Grecji – fotografia z 19 sierpnia 2015 r.

AFP Photo, Angelos Tzortzinis; amnesty.org.pl

Wcielając się w rolę działacza na rzecz praw uchodźców, napisz wystąpienie publiczne na temat sytuacji tej kategorii społecznej. Odnies się do materiałów źródłowych – przedstaw powody, dla których uchodźcy opuszczają swoje kraje, a także ich problemy w państwach przyjmujących (na przykładzie współczesnej Europy).

BRUDNOPIS

PRZYKŁADOWE ROZWIĄZANIA ZADAŃ ZAMIESZCZONYCH W ARKUSZU EGZAMINACYJNYM

Nr zad.	Poprawne rozwiązanie zadania
1.	Prawda Fałsz
2.	2.1. obywatelstwo unijne/ UE 2.2. B. traktat z Maastricht podpisany w 1992 r.
3.	C. Starostwie Powiatowym w Grajewie
4.	Fałsz Prawda
5.	5.1. Burmistrz Nowego Targu 5.2. Kodeks postępowania administracyjnego
6.	6.1. Fragment A – Prezydent Rzeczypospolitej/ RP Fragment B – Senat RP 6.2. A. cenzusu wieku przy biernym prawie wyborczym.
7.	7.1. Biuletyn Informacji Publicznej 7.2. D. dostępu do informacji o działalności organów władzy publicznej.
8.	8.1. C. rozporządzenie 8.2. Przykładowa odpowiedź: Ukończenie jednolitych studiów magisterskich daje tytuł zawodowy magistra lub równorzędny, a więc tytuł, który uzyskuje się także po ukończeniu studiów II stopnia. Tytuł zawodowy licencjata natomiast to tytuł, który uzyskuje się po ukończeniu studiów I stopnia.
9.	9.1. Prawo nie działa wstecz / <i>Lex retro non agit</i> / Nieretroakcyjność prawa / Zakaz retroakcji <u>lub</u> Nie ma kary bez prawa / <i>Nulla poena sine lege</i> // Nie ma przestępstwa bez prawa / <i>Nullum crimen sine lege</i> 9.2. Kodeks karny
10.	10.1. Kodeks cywilny 10.2. koszty uzyskania przychodu: 400 zł (20% z 2 000 zł) podstawa do opodatkowania: 1 600 zł (2 000 zł – 400 zł) podatek dochodowy: 288 zł (18% z 1 600 zł)
11.	Nazwa A – Cywilny Nazwa B – Powód Nazwa C – Pozew
12.	12.1. polska agencja zatrudnienia 12.2. Przykładowe odpowiedzi: <u>Podobieństwo:</u> – kwestia wynagrodzenia nie niższego niż wynikające z prawodawstwa holenderskiego – urlopy – warunki pracy – czas pracy i przerwy <u>Różnica:</u> – składki na ubezpieczenie są odprowadzane według reguł polskich w przypadku pracy tymczasowej, natomiast holenderskich – w przypadku pośrednictwa pracy
13.	Prawda

	Fałsz
14.	Prawa osobiste – przepis 1. Prawa socjalne – przepis 3.
15.	Prawda Fałsz Prawda Prawda
16.	<i>B. Maraton Pisania Listów.</i>
17.	17.1. wolność osobista 17.2. sąd apelacyjny 17.3. Rzecznik Praw Obywatelskich
18.	Fałsz Fałsz
19.	Kwestie oceniane w zadaniu: – wyjaśnienie, kim są uchodźcy, ze wskazaniem na przyczyny opuszczania przez nich swoich krajów; – scharakteryzowanie problemów leżących po stronie państw przyjmujących uchodźców oraz problemów adaptacyjnych samych uchodźców; – poprawność językowa pracy; zastosowanie narracji pierwszoosobowej z wcieleniem się w rolę obrońcy uchodźców, z poprawnym odwołaniem się do materiałów źródłowych.